

WOENSDAG 3 MEI 2017 - OPINIES

(https://dsocdn.akamaized.net/Assets/Images_Upload/2017/05/03/60949cfo-2f38-11e7-9b2d-84ea4d3f5280.jpg?width=1152&format=jpg)

De robot zal u niet opeten (hij kan het ook niet)

Robots worden al te vaak voorgesteld als dystopische, jobvretende machines, schrijven Hendrik Van Brussel en Joris De Schutter. Zo'n vaart hoeft het niet te lopen.

HENDRIK VAN BRUSSEL EN JORIS DE SCHUTTER

Wie? Verbonden aan de KU Leuven, namens de werkgroep robotica van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten.

Wat? Te veel innovaties in Vlaanderen blijven onder de radar door een gebrek aan steun.

Robots en automatisering zullen onze jobs afnemen, hoor en lees je overal. Maar dat valt alleszins voorlopig nogal mee, leert een recente studie van de Koninklijke Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten (KVAB). Wereldwijd zijn er gemiddeld 69 industriële robots per 10.000 werknemers, zo blijkt – wel met uitschieters tot 531 in Zuid-Korea. In 2015 werden een kwart miljoen industriële robots verkocht, de groei ligt op 15 procent per jaar. In de industrielanden is daardoor de werkgelegenheid niet noemenswaardig gedaald, zelfs licht gestegen. De omzet van robots buiten de industriële sector ligt heel wat lager.

Deze cijfers spreken eerdere studies tegen waarin werd voorspeld dat bijna de helft van alle hedendaagse jobs in de Verenigde Staten door automatisering en robotisering dreigt te verdwijnen. Een Duitse studie houdt het dan weer op ongeveer 12 procent. Die laatste studie erkent dat veel taken moeilijk of niet te automatiseren zijn omdat ze een intelligente of creatieve interactie vragen. Inderdaad, taken die triviaal zijn voor de mens, zijn moeilijk voor de robot, en omgekeerd. De zogeheten paradox van Moravec houdt voorlopig stand. Taken zoals een lekkende kraan herstellen, een delicate chirurgische handeling uitvoeren, iemand masseren, ze vragen allemaal een intelligente en flexibele combinatie van waarnemen, bewegen, beslissen en coördineren. Mensen maken daarvoor voortdurend gebruik van aangeleerde vaardigheden en kunnen vorige ervaringen gemakkelijk veralgemenen naar nieuwe situaties. Dat kunnen robots nog lang niet, wat hun massale verspreiding aanzienlijk vertraagt.

Futuroloog Raymond Kurzweil situeert het punt waarop een computer of robot intelligenter wordt dan de mens ergens rond 2045. Onze studie trekt die inschatting erg in twijfel. De robot blijft zwak in emotionele, sociale en maatschappelijke vaardigheden, zoals treffend geïllustreerd door de Chinese robotjournaliste Jia Jia (*DS 29 april*) (http://www.standaard.be/cnt/dmf20170428_02858079). Hij heeft geen zelfbewustzijn of empathie, weet niet wie hij is. Vele taken, vooral in de dienstensector, vereisen juist deze vaardigheden.

Het digitale loket

De paradox van Moravec houdt stand: wat triviaal is voor de mens, is dat niet voor de robot, en omgekeerd

Ingrijpender voor de werkgelegenheid dan de invoering van robots is de automatisering van bedrijfsprocessen en diensten via software. De revolutie in kunstmatige intelligentie brengt deze vorm van automatisering in een

stroomversnelling. Denk aan boekhoudingssoftware, apps om te reserveren in een restaurant, de digitale revolutie in de banksector. De polarisering die daardoor ontstaat op de arbeidsmarkt doet de vraag naar middengeschoolde medewerkers afnemen, terwijl de vraag naar hoog- en laaggeschoold personeel stijgt. Dat komt omdat manuele en cognitieve routinetaken gemakkelijk te automatiseren zijn, in tegenstelling tot aan de ene kant complexe manuele taken, of aan de andere kant oplossingen bedenken voor ongestructureerde problemen.

Duwtje in de rug

Historische én recente statistieken tonen aan dat productiviteitsgroei hogere tewerkstelling oplevert. Laten we er dus niet bang voor zijn en hem stimuleren, ook als dat met robots of automatisering gebeurt. Laten we start-ups een duwtje in de rug geven, met incubatiefondsen bijvoorbeeld, om zo de kloof tussen een prototype uit het laboratorium en een verkoopbaar product te dichten. Momenteel zijn er onvoldoende van deze fondsen in Vlaanderen.

Laten we ook toekomstgericht onderzoek meer stimuleren. Onze strategische onderzoekscentra moeten zich blijvend inzetten om onontgonnen terreinen te betreden en zo de basis te leggen voor een nieuw industrieel weefsel. Dat laatste is essentieel voor succesvolle innovatie. Daarnaast kan de overheid in samenspraak met de sociale partners bestaande wetten en regelgeving herzien, wat de weg vrijmaakt voor alternatieve en concurrerende zakenmodellen.

Een robot heeft geen zelfbewustzijn of empathie, weet niet wie hij is. Vele taken, vooral in de dienstensector, vereisen juist deze vaardigheden

Robots hoeven niet louter een bedreiging voor de werkgelegenheid te zijn. Zij bieden ook kansen op een meer inclusieve samenleving. Vooral initiatieven in de medische en de zorgsector verdienen ondersteuning. In Vlaamse universiteiten en onderzoeksinstellingen wachten potentieel disruptieve innovaties op wat steun om gecommmercialiseerd te worden. Denk aan chirurgische robots, gezelschapsrobots, intelligente rolstoelen, exoskeletten. Zulke nieuwe toepassingen kunnen de kweekvijver zijn van een nieuw industrieel weefsel. Een weefsel met hoogtechnologische spin-offs. Een weefsel met innovatieve sectoren, die zelf ook goed zijn voor jobs, jobs, jobs. Daar kan niemand tegen zijn, toch?
